

Planinitiativ Urdehei vindkraftverk

Bygland kommune

Sammendrag

Statkraft Energi AS (Statkraft) legger med dette frem et planinitiativ for områderegulering for Urdehei vindkraftverk i Bygland kommune, Agder fylke. Planinitiativet er utarbeidet i henhold til plan- og bygningslovens § 12-8 og forskrift om behandling av private forslag til detaljregulering etter plan- og bygningsloven som angir hvilke temaer som skal omtales i et planinitiativ. Samtidig med at Statkraft nå fremmer planinitiativet, ber vi om at Bygland kommune inviterer til oppstartsmøte når planinitiativet er behandlet.

Formålet med planinitiativet er å legge et grunnlag for oppstartsmøtet og den videre dialogen om planarbeidet. Planområdet er avsatt til LNFR-formål i gjeldende kommuneplan, og planarbeidet for Urdehei vindkraftverk vil medføre krav om både planavklaring gjennom områderegulering der kommunen er myndighet, og konsesjon etter energiloven der NVE er myndighet.

Planinitiativet er aller første steg i en planprosess, og et positivt behandlet planinitiativ vil være grunnlag for oppstart av arbeid med områderegulering og konsesjonssøknad. Gjennom plan- og konsesjonsprosess med tilhørende konsekvensutredning vil relevante interesser, hensyn og virkninger av tiltaket belyses for å sikre et godt kunnskapsgrunnlag for behandling og beslutninger knyttet til planforslag og konsesjonssøknad.

Statkraft mener dette er et godt prosjekt da det utnytter et område med stabilt gode vindressurser i en region hvor det er stor aktivitet og sannsynlig fremtidig økt kraftbehov.

Contents

Generell informasjon	4
Innledning	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Om Statkraft	4
1.3 Formålet med planinitiativet	4
1.4 Lovgrunnlag	5
1.5 Samordnet plan- og konsesjonsprosess og kommunens beslutningspunkter	5
1.6 Lokal verdiskapning	6
Foreslått planområde og formål med planen	6
1.7 Formål med planen	6
1.8 Foreslått planområde	7
Planstatus og føringer	8
1.9 Planstatus	8
1.10 Andre planer	9
1.11 Andre føringer og retningslinjer	11
Ønsket tiltak	11
1.12 Planlagt bebyggelse, anlegg og andre tiltak	11
1.13 Utbyggingsvolum	12
1.14 Funksjonell og miljømessig kvalitet	12
1.15 Nettutbygging	12
Vurdering etter forskrift om konsekvensutredning	12
Tiltakets virkning på landskap, omgivelser og samfunn	13
Interesser som kan bli berørt av tiltaket	13
1.16 Landskap, verneområder og naturmangfold	13
1.17 Villrein	15
1.18 Friluftsliv, jakt og fiske	16
1.19 Landbruk og skogbruk	17
1.20 Kulturminner	17
Samfunnssikkerhet – risiko og sårbarhet	18
Varsling av planoppstart og medvirkning	18
1.21 Varsling av planoppstart	18
1.22 Medvirkningsprosess	18
Vedlegg	19

Generell informasjon

Forslagstiller: Statkraft Energi AS
Kontaktperson: Mina Weydahl
Tlf: 952 21 886
E-post: minakarina.veydahl@statkraft.com

Planinitiativet er utarbeidet av arealplanlegger i Statkraft. Plankonsulent vil bli anskaffet til å utarbeide områderegulering med tilhørende utredninger.

Statkraft har inngått avtaler med følgende grunneiere innenfor planområdet, gårds- og bruksnummer 25/2, 28/5, 29/1, 29/2, 32/1, 36/2, 37/1, 37/5, 39/3, 43/1, 43/4 og 43/5.

Innledning

1.1 Bakgrunn

Etterspørselen etter elektrisitet i Norge er ventet å øke betydelig frem mot 2050. Norske kommuner spiller en viktig rolle for å muliggjøre ny elektrisk produksjon. Endringer de senere år, særlig produksjonsavgiften som kom på plass i 2022, har styrket kommunenes inntekter fra vindkraft.

Utbygging av fornybar energi vil redusere den globale klimakrisen vi står ovenfor. Stabil og robust tilgang på kraft er også viktig for å sikre konkurransekraft hos eksisterende industri. Tilgang på karbonnøytral strøm kan være et konkurransefortrinn i en fremtid med stadig strengere krav til klimautslipp. Vindkraft på land er teknologi som kan realiseres relativt raskt og til en kostnad som kan gi eksisterende og fremtidig industri konkurransedyktige priser.

Statkraft Energi AS (Statkraft) ønsker å utrede muligheten for etablering av vindkraftverk i Urdehei i Bygland kommune, omtalt som Urdehei vindkraftverk i planinitiativet.

Urdehei er et område med gode vindressurser, høytliggende terreng og relativt lav befolkningstetthet, noe som gir høy energiproduksjon og redusert direkte konflikt med bosetting. Samtidig innebærer dette at natur- og miljøhensyn vil være enda viktigere. Det foreslåtte planområdet ligger ca. 2km fra det nasjonale villreinområde Setesdal Austhei, og eventuell påvirkning på villrein vil utredes grundig.

1.2 Om Statkraft

Statkraft har utviklet og bygget landbasert vindkraft i snart 30 år, og er i dag den største eieren og operatøren av vindkraftanlegg på land i Norge. Vi drifter i dag ca. 1000 MW, som utgjør omtrent en fjerdedel av norsk vindkraftproduksjon.

Statkraft er 100 % eid av staten, og har et langsiktig perspektiv på investeringer og drift av våre anlegg i Norge. Statkraft har praksis for å selv utvikle, bygge og drifte vindkraftverk i Norge, denne praksisen ønsker vi å følge i Urdehei. Statkraft er eneeier eller majoritetseier i alle vindkraftverk vi har i Norge, og vi bygger ut med formål om at kraftverkene skal forbli i norsk eie, slik at overskuddet går til den norske stat.

Statkraft ønsker å bidra til positiv utvikling lokalt og å benytte lokale leverandører der det er mulig, slik at utbygging gir arbeidsplasser og annen aktivitet lokalt.

Hensyn til bærekraft veier tungt i alle våre prosjekter. Utbyggingen skal gjennomføres så skånsomt som mulig for natur og omgivelser. Målet er å gi verdiskapning med så moderate negative virkninger som mulig.

1.3 Formålet med planinitiativet

Planinitiativet er en forespørsel til Bygland kommune om oppstart av planarbeid for områderegulering for etablering av vindkraftverk i Urdehei jf. plan- og bygningsloven §12-8. Planinitiativet er utarbeidet i henhold til Forskrift om behandling av private forslag til detaljregulering etter plan- og bygningsloven.

Formålet med planinitiativet er å kortfattet redegjøre for formål og rammer for planarbeidet, og på den måten legge et godt grunnlag for videre dialog med Bygland kommune om planarbeidet og for oppstartsmøtet. Planinitiativet peker på kjente interesser i området, og beskriver ikke alle generelle temaer som kan bli berørt av ethvert vindkraftverk (eksempelvis folkehelse, støy, skyggekast, visuell påvirkning etc.) Et fullstendig utredningsprogram som omfatter alle disse elementene vil beskrives i neste steg i planprosessen som er varsel om oppstart av planarbeid og høring av planprogram og melding med forslag til utredningsprogram.

Statkraft ber om at Bygland kommune inviterer til oppstartsmøte snarlig etter at planinitiativet er behandlet. Statkraft er positive til at også NVE deltar i oppstartsmøtet, jf. ny veileder om planlegging og konsesjonsbehandling av vindkraftanlegg på land¹. I henhold til veilederen sendes også planinitiativet i kopi til NVE som en orientering.

1.4 Lovgrunnlag

Landbasert vindkraft skal etter endringer i plan- og bygningsloven av 1. juli 2023 behandles både som en konsesjonssak i Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og en plansak i kommunen.

Det går frem av plan- og bygningslovens § 12-1 at planavklaringen for vindkraft som hovedregel skal skje ved områderegulering. Områderegulering utarbeides normalt av kommunen, men jf. plan- og bygningslovens § 12-2 kan kommunen overlate til private å utarbeide forslag til områderegulering for konsesjonspliktige vindkraftanlegg etter energiloven. Videre går det frem av § 12-2 at «For områdereguleringer for vindkraftanlegg gjelder reglene om behandlingsmåten for private reguleringsplanforslag i § 12-3 andre ledd, § 12-8 og § 12-11.»

Det er NVE som etter en samlet vurdering avgjør om det kan gis konsesjon for vindkraftverket med hjelpeanlegg. NVE kan bare gi konsesjon dersom samfunnsnyttene av tiltaket er positiv og det samtidig er tatt hensyn til andre miljø- og samfunnsinteresser. Tiltaket må være planavklart etter plan- og bygningsloven (pbl) før NVE kan fatte konsesjonsvedtak, jf. energiloven § 2-2.

1.5 Samordnet plan- og konsesjonsprosess og kommunens beslutningspunkter

Med virkning fra 1. juli 2023 ble plan- og bygningsloven og energiloven endret slik at vindkraftverk på land som hovedregel både krever områderegulering og anleggs-konsesjon. Forarbeidene til lovendringen og ny veileder om planlegging og konsesjonsbehandling av vindkraftanlegg på land legger til grunn at planprosessen og konsesjonsprosessen i stor grad kan skje samtidig. Samtidig behandling forutsetter god koordinering mellom NVE og kommunen, og samordning av beslutningspunkter etter henholdsvis plan- og bygningsloven og energiloven.

Hovedtrinnene i den forventede samordnede plan- og konsesjonsprosessen er vist i figur 1. De grønne og røde tomlene i figuren illustrerer kommunens beslutningspunkter i prosessen. Planinitiativet er det første beslutningspunktet i prosessen, og kommunens behandling av planinitiativet skjer før konsesjonsprosessen kan starte. Dersom kommunen behandler planinitiativet positivt og vedtar at Statkraft kan starte planarbeid, betyr dette i praksis at Statkraft vil utarbeide et felles dokument for planprogram for plansaken og melding for konsesjonssaken, med forslag til konsekvensutredningsprogram. Dette sendes så på en felles høring før kommunen skal behandle planprogrammet, som er det andre beslutningspunktet i den kommunale planprosessen. Dersom planprogrammet fastsettes av kommunen og utredningsprogrammet deretter fastsettes av NVE, vil Statkraft gjennomføre konsekvensutredning og utarbeide planforslag (der kommunen er ansvarlig myndighet) og konsesjonssøknad (der NVE er ansvarlig myndighet). Kommunens første- og andregangsbehandling av planforslaget er tredje og fjerde kommunale beslutningspunkt i planprosessen. NVE kan ikke fatte konsesjonsvedtak før kommunen har fattet endelig planvedtak ved andregangs behandling.

¹ [Planlegging og konsesjonsbehandling av vindkraftanlegg på land \(regjeringen.no\)](#)

Figur 1: Framstilling av trinnene i samordnet plan- og konsesjonsprosess. De grønne og røde tomlene illustrerer kommunens beslutningspunkter. Kilde: Statkraft

Utgangspunktet er at områdereguleringen skal være overordnet, og at detaljene i utformingen av anlegget skal avklares i konsesjonsprosessen og påfølgende detaljplan, men kommunen kan også fastsette planbestemmelser om andre forhold som kan sies å ligge innenfor de overordnede arealmessige forutsetningene som er relevante for kommunens beslutning om arealbruk for vindkraftanlegget.

Når det gjelder kostnadsdekning for kommunens arbeid knyttet til saksbehandling av plansaken, åpner plan- og bygningslovens § 33-1 bokstav c for at kommunestyret kan gi forskrift om gebyr til kommunen for behandling av områderegulering for konsesjonspliktige vindkraftverk. Gebyr skal være hjemlet i kommunens gebyrregulativ. Videre kan det presiseres at dersom kommunen overlater til Statkraft å utarbeide forslag til områderegulering jf. pbl § 12-2, tar Statkraft som forslagsstiller alle kostnader knyttet til utarbeidelse av planforslag med alle tilhørende dokumenter og gjennomføring av konsekvensutredning.

1.6 Lokal verdiskaping

Kommuner som har vindkraftproduksjon får en andel av verdiskapingen gjennom lovpålagte skatter og avgifter (produksjonsavgift og eiendomsskatt). I tillegg vil det gjennom utvikling, bygging og drift av et vindkraftverk skapes positive ringvirkninger i form av økt aktivitet lokalt. Det vil være behov for ulike tjenester fra entreprenører og underleverandører, samt behov for overnatting, bevertning etc. i kommunen. I byggeperioden vil det være høy aktivitet, mens det i driftsfasen vil være lavere aktivitet, men sannsynlig behov for faste langsiktige arbeidsplasser. Det kan være behov for å gjøre forbedringer av infrastruktur utenfor planområdet (vei, nett etc.) i forbindelse med utbyggingen, der det vil være tett dialog med kommunen for å sikre gode løsninger.

Videre kan kommunen søke om midler gjennom den statlige tilskuddsordningen for natur, friluftsliv og reindrift i områder med vindkraft. Midlene kan brukes til å utvikle kommunes friluftsliv- og reiselivstilbud som for eksempel å tilrettelegge for stier, skiløyper, varmestue, gapahuk etc. – tiltak som gjør en kommune enda mer attraktiv å bo i og besøke. På toppen av dette kommer ytterligere kompensasjon som etablering av fond der lokale lag, foreninger og organisasjoner kan søke midler.

Foreslått planområde og formål med planen

1.7 Formål med planen

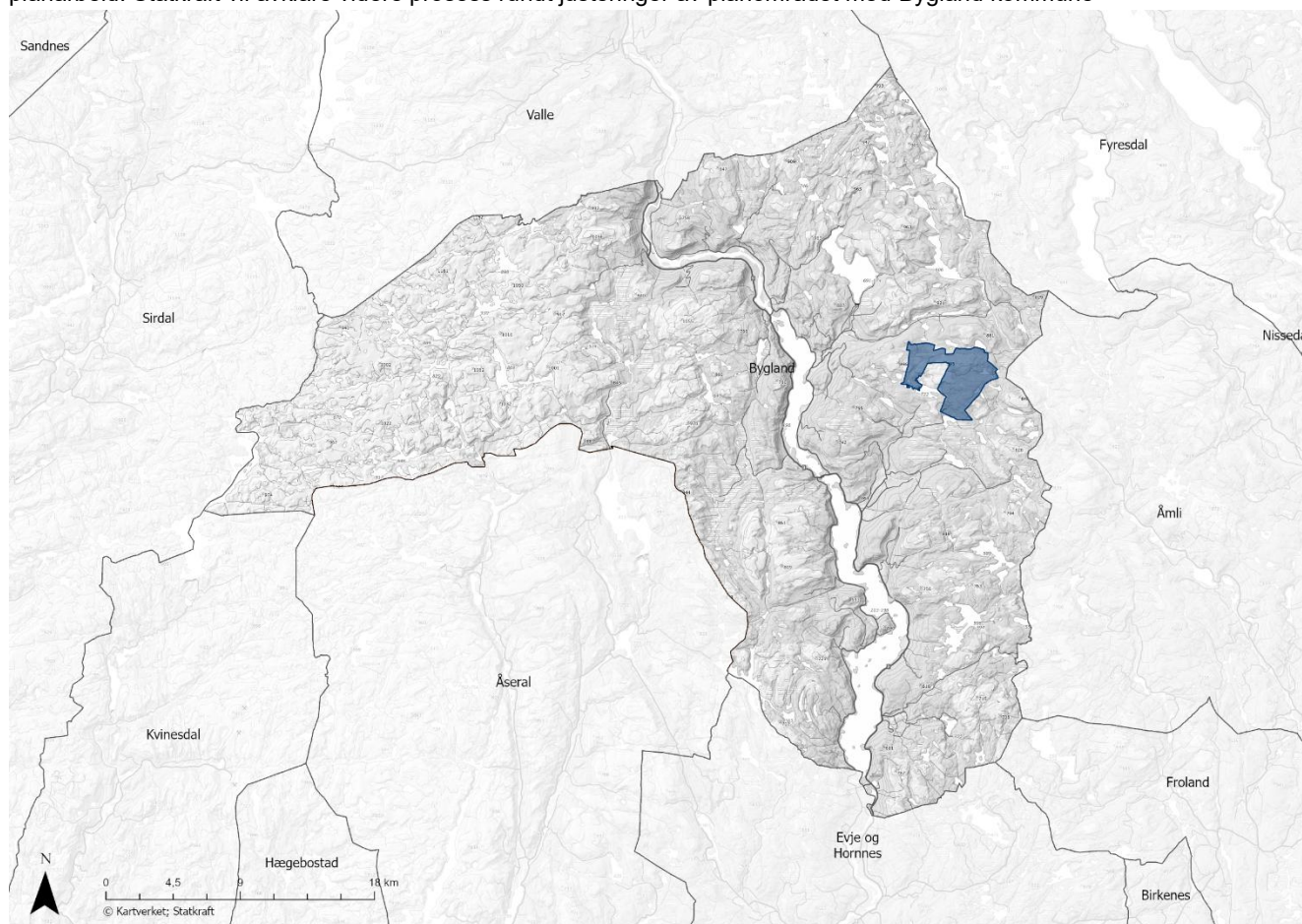
Formålet med planen er å legge til rette for etablering av Urdehei vindkraftverk i Bygland kommune. En områderegulering for vindkraftanlegget skal sikre planavklaring i tråd med kravene i plan- og bygningsloven og energiloven, og legge grunnlag for videre konsesjonsbehandling av vindkraftverket etter energiloven. Områdereguleringen skal i henhold til veileder om

planlegging og konsesjonsbehandling på land avklare de overordnede arealmessige forutsetningene for etablering av vindkraftanlegg. Områdereguleringen skal være på et overordnet nivå. Den skal sette ytre arealbruksgrenser med arealformålene vindkraft og adkomstveg. Kommunen kan også fastsette planbestemmelser om andre forhold som kan sies å ligge innenfor de overordnede arealmessige forutsetningene som er relevante for kommunens beslutning om vindkraftverket.

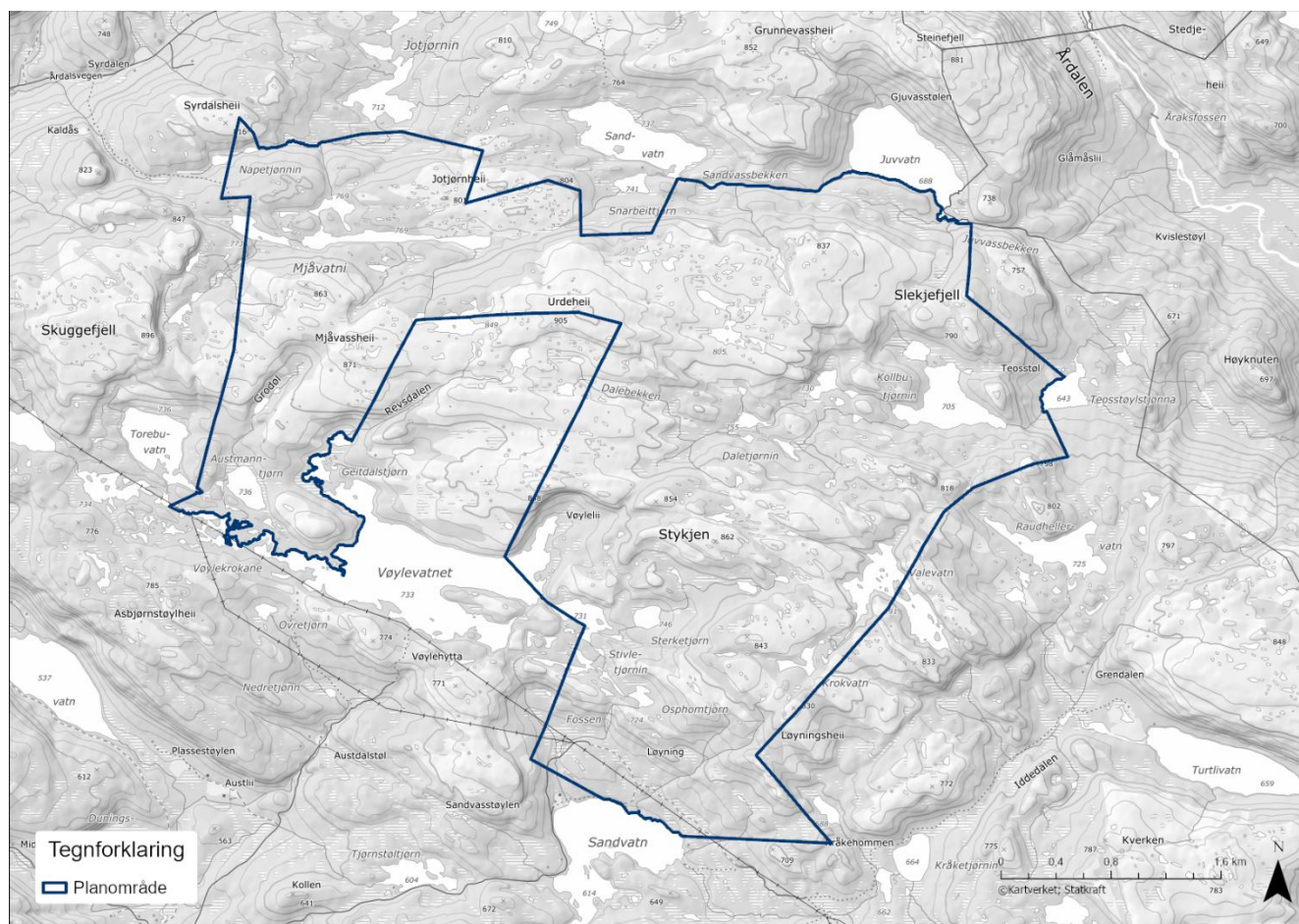
1.8 Foreslått planområde

Planområdet befinner seg øst i Bygland kommune i Agder, og er kjent lokalt under navnet 'Urdehei', etter den høyeste toppen i området. Planområdets areal utgjør totalt ca 16,7 km². Området er et høyereliggende fjell- og heiområde med en del åpen hei, myrer, småvann og fjellskog, se mer detaljert beskrivelse i kapittel 8.1. Erfaringsmessig vil de fysiske inngrepene et vindkraftverk medfører utgjøre et arealbeslag som er langt mindre enn planområdet, anslagsvis på om lag 3-5% av planområdet.

Det er nødvendig med videre tekniske vurderinger av mulige adkomstveialternativer inn til området som ikke er ferdigstilt på nåværende tidspunkt. Hvis planinitiativet behandles positivt og planarbeid kan startes opp, vil Statkraft jobbe videre med avklaringer og vurdering av ulike alternativer frem mot neste steg i planprosessen som er varsel om oppstart av planarbeid og høring av planprogram og melding, med mål om å inkludere adkomstvei i planområdet når det varsles oppstart av planarbeid. Statkraft vil avklare videre prosess rundt justeringer av planområdet med Bygland kommune

Figur 2: Illustrasjon som viser beliggenhet av foreslått planområde i Bygland kommune.

Figur 3: Illustrasjon av foreslått planområde.

Planstatus og føringer

1.9 Planstatus

Kommuneplanens arealdel 2025 – 2036

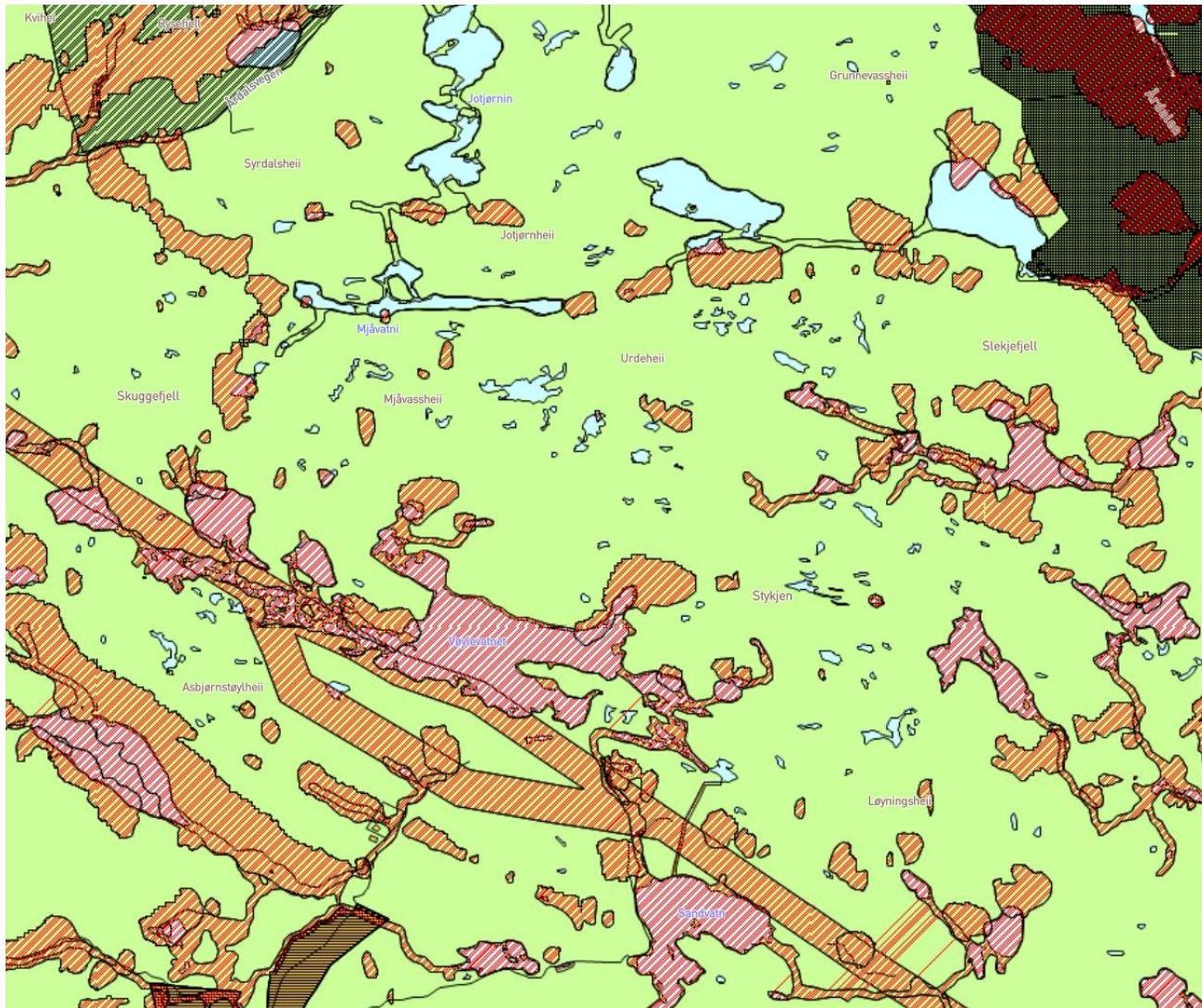
Arealet det foreslåtte planområdet omfatter er i all hovedsak avsatt til LNFR-formål² i kommuneplanens arealdel for Bygland kommune 2025 – 2036, vedtatt 19.06.25. Vannene i og rundt planområdet har formål 'bruk og vern av sjø og vassdrag'. Noen mindre arealer innenfor planområdet har hensynssone 'H310 ras- og skredfare' og 'H320 flomfare'.

Sør for planområdet ligger det hensynssone 'H370 høyspenningsanlegg', det går to linjer her, henholdsvis en 420 kV og en 132 kV. Nordøst for det foreslåtte planområdet ligger Årdalen naturreservat, som har hensynssone H720 båndlegging etter lov om naturvern. Lenger nord for planområdet ligger nasjonalt villreinområde med hensynssone H560 bevaring naturmiljø. Sørvest for planområdet finnes det tre vedtatte reguleringsplaner for hyttefelt, Kringemyra hyttefelt (ikrafttredelsesdato 27.05.2004), Stedjan hyttefelt (ikrafttredelsesdato 06.12.2001) og Bergan hyttefelt (ikrafttredelsesdato 25.02.2010).

I bestemmelsene til kommuneplanens arealdel, punkt 2.2.1, er det vist til at krav til reguleringsplan ikke gjelder for konsesjonspliktige anlegg for produksjon av energi etter den til enhver tid gjeldende energilov, vannressurslov eller vassdragsreguleringslov. I energiloven §2-4 fremgår det at konsesjon til vindkraftanlegg på land ikke kan gis før tiltaket er planavklart gjennom plan- og bygningsloven, og plan- og bygningslovens § 12-1 slår fast at konsesjonspliktige

² Areal for nødvendige tiltak for landbruk og reindrift og gårdstilknyttet næringsvirksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag

vindkraftanlegg på land skal ha områderegulering. Det vurderes derfor ut i fra overnevnte henvisninger at det er krav om områderegulering for Urdehei vindkraftverk.

Figur 4: Utsnitt fra kommuneplanens arealdel for Bygland kommune, hentet fra kommunekart.com. Grønn farge er LNFR-formål, de ulike skravurene viser de ulike hensynssonene nevnt i teksten over.

1.10 Andre planer

Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heiplanen, under revisjon)

Hovedmålet med Heiplanen er å fastsette en klar grense for et Nasjonalt villreinområde som ivaretar villreinens arealbruk til ulike årstider. Planen ble vedtatt av fylkestingene i Aust-Agder, Vest-Agder, Telemark, Hordaland og Rogaland i 2012. Fylkestinget i Agder vedtok 21. oktober 2025 at det skal startes opp arbeid med en revisjon av Heiplanen, med mål om en forbedret sikring av leveområdene til villreinen.

Planområdet ligger innenfor «Hensynssone bygdeutvikling» i Heiplanen. Dette er områdene som omfatter resten av arealene i planområdet. Her er eksisterende områder for utbygging (boliger, hytter, reiselivsbygg mm), tettsteder, landbruksareal, natur- og friluftsområder m.m. Retningslinjene for planen slår fast at nye større tiltak primært skal kanaliseres til disse områdene. Her prioriteres planer og tiltak som fremmer en bærekraftig bygdeutvikling, og villreinens interesser regnes å være avklart i denne sonen ved at Heiplanens intensjoner og mål gjennomføres.

Regionplan Agder 2030 (vedtatt 2024)

Regionplan Agder 2030 er et overordnet styringsdokument for hele Agder, først vedtatt i 2019 og så revidert i 2024. Planen beskriver de viktigste utfordringene, regionens strategiske mål og prioritering av regional planlegging i perioden 2024-2027.

Regionplan Agder har fem satsningsområder:

- Attraktivt og miljøvennlig Agder
- Bærekraftig verdiskapning
- Utdanning, kompetanse og deltagelse
- Mobilitet
- Kultur

Planen viser til at det vil arbeides for å realisere muligheter for Agder i 2030, og det ønskes at i 2030 produseres det mer fornybar energi i regionen, samtidig som energien fordeles effektivt dit det trengs. Videre er det omtalt at Agder i 2030 har utnyttet den sterke kompetansen innenfor fornybar kraft i regionen, og blitt en foregangsregion for utvikling av smarte, energieffektive og naturvennlige metoder for produksjon, distribusjon og bruk av energi. En av de mest sentrale samfunnsflokene oppgis i planen å være at det klimagassutslipp må reduseres og naturmangfold sikres, samtidig som regionen skal utvikles med industri, næring, bolig, infrastruktur og produksjon av energi.

Regional plan for grønn industri og energi (under utarbeidelse)

I regionalplan Agder 2030 har fylkestinget vedtatt at Agder fylkeskommune skal lage en regional plan for grønn industri og energi. Utgangspunktet for at arbeidet med planen ble igangsatt, er samfunnsflokken i Regionplan Agder som går ut på at klimagassutslipp må reduseres og naturmangfold sikres, samtidig som regionen skal utvikles med industri, næring, bolig, infrastruktur og produksjon av energi.

I arbeidet med planen er det lagt opp til at forholdet mellom industri, energi, klima og natur skal utgjøre en kjerne i arbeidet med ny regional plan. Formålet med planarbeidet er å søke regionale løsninger for fem spørsmål som må sees i sammenheng:

- Hvilke prioriteringer er nødvendige for å sette oss på kurs mot et lavutslippssamfunn?
- Hva må til for å sikre at kraftutbygging og industriutvikling skjer på naturens premisser?
- Hvordan bør vi legge til rette for verdiskapning og mer bærekraftig industri?
- Hva skal til for å sikre stabil og tilstrekkelig tilgang på energi i årene som kommer?
- Hvordan kan vi stå sammen om å løse utfordringene?

Det ble vedtatt planprogram for Regional plan for grønn industri og energi 2. desember 2025.

Energiplan for Agder (vedtatt 2007)

Energiplan Agder ble vedtatt i Aust-Agder fylkesting og Vest-Agder fylkesting i 2007. Bakgrunnen for planen var at fylkeskommunene så et behov for å bedre beslutningsgrunnlaget i saker som berører energisituasjonen. Gjennom Regionalplan Agder 2030 har fylkestinget vedtatt at det skal utarbeides en ny regional plan for grønn industri og energi, som skal erstatte energiplanen fra 2007.

Tiltaksplan for villrein (under utarbeidelse)

Regjeringen har besluttet at det skal utarbeides tiltaksplaner for flere av de nasjonale villreinområdene, inkludert Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei. Målet er å oppnå minimum middels kvalitet snarest mulig, og på lengre sikt oppnå god kvalitet.

For villreinområdene Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei har prosjektgrupper ledet av statsforvalterne gjennomført et omfattende arbeid med å utarbeide faggrunnlaget til tiltaksplanen. Norsk villreinsenter har, som sekretariat for prosjektene, bidratt med villreinfaglig kompetanse. Utkast til tiltaksplan har vært på en bred offentlig høring, og planen er nå til endelig behandling i Klima- og miljødepartementet.

Statkraft vil følge arbeidet med tiltaksplanen og tilpasse utredningene ved behov.

1.11 Andre føringer og retningslinjer

Det finnes en rekke nasjonale føringer, forventninger og retningslinjer som kan være relevante i planprosessen for Urdehei vindkraftverk. Her nevnes noen relevante dokumenter, men listen er ikke uttømmende.

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål består av 17 mål som skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn.

Mål 7 om ren energi til alle og mål 13 om å stoppe klimaendringer er særlig relevant for vindkraft. Også mål 9 om industri, innovasjon og infrastruktur, mål 12 om ansvarlig forbruk og produksjon, mål 15 om livet på land og mål 17 om samarbeid for å nå målene er relevante.

Figur 5: FNs bærekraftsmål

Andre føringer og retningslinjer som kan være relevante for planarbeidet:

- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging
- Statlige planretningslinjer for klima og energi
- Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet
- Vindkraftmeldingen (Meld. St. 28 2019-2020)

Ønsket tiltak

1.12 Planlagt bebyggelse, anlegg og andre tiltak

Ønsket fremtidig arealbruk er vindkraftverk for produksjon av energi. Et vindkraftverk består blant annet av turbiner, kranoppstillingsplasser, transformatorbygg, kabel- og linjeanlegg, veisystemer, massetak, mellomlagring og driftsbygg. Det etableres adkomstvei til vindkraftverket, samt internveier som gjør det mulig med transport til hver turbinoppstillingsplass for drift og vedlikehold. Foreløpig forslag til planområde for Urdehei vindkraftverk inkluderer ikke areal for adkomstvei fra offentlig vei og inn til planområdet for vindkraftverket. Adkomst til området antas å bli etablert fra kommunal vei og inn i området, og det er flere mulige alternativer.

For transport av kraften internt i vindparken, fra turbinene og frem til transformatorstasjonen, vil det som hovedregel brukes kabler i grøft/vei. Ved spesielle forhold kan luftlinjer vurderes dersom kabling bør unngås. I transformatoren vil kraften transformeres opp til høyere spenning slik at kraften kan eksporteres til regionalnettet og/eller sentralnettet. Dersom det er behov for eksportlinje ut ifra transformatorstasjonen vil den bygges som luftledning.

I en anleggsfase vil det være behov for arealer til rigg- og anleggsområder, samt arealer for mellomlagring av turbinkomponenter og utstyr.

Kartlegging av eventuelt behov for utbedring av eksisterende vei og kaianlegg utenfor planområdet, i forbindelse med ilandføring og transport av turbiner til vindkraftverket, vil være en del av det videre arbeidet med utredning og detaljering av prosjektet.

1.13 Utbyggingsvolum

Installert effekt vurderes til å være mellom om lag 15 og 25 turbiner. Dagens turbinteknologi tilsier turbiner med en ytelse på 5-8 MW per turbin. Hvordan turbinene vil plasseres i forhold til hverandre vil avhenge av mange faktorer som blant annet topografi, vindressurs, begrense vaketap, begrense naturinngrep, tilpasninger i forhold til støysoner etc. Disse hensynene vil detaljeres gjennom utviklingsfasen og konsekvensutredning, og både antall turbiner og plassering av turbiner vil justeres ettersom videre analyser og utredninger belyser alle relevante temaer. Ved utforming av forslag til planområde er det tatt særlig hensyn til synlighet fra Bygland sentrum, Krøysnes og Oset.

1.14 Funksjonell og miljømessig kvalitet

Et vindkraftverk kan ha både positive og negative virkninger med hensyn på miljøet. Det vil påvirke landskap og terreng, og endre følelsen av å være i utmark. Det er en balansegang mellom naturhensyn, lokal påvirkning og tilstrekkelig tilgang på fornybar energi. Statkraft jobber for å finne de prosjektene som har den rette balansegangen mellom alle forhold. Statkraft har som ambisjon at Urdehei vindkraftverk skal utvikles på en måte som gjør at fordelene klart overstiger ulempene. Gjennom konsesjons- og planprosessen vil det etableres et faktagrunnlag om hvor omfattende naturinngrepene blir, og om de totalt sett kan vurderes som akseptable.

1.15 Nettutbygging

Anlegg med konsesjon etter energiloven § 3-1 for overføring og omforming av elektrisk energi er unntatt fra plan- og bygningsloven med unntak av kapitlene om kart og konsekvensutredning, jf. pbl. § 1-3 andre ledd. Nettilknytningen for Urdehei vindkraftverk omfattes derfor ikke av kravet til områderegulering.

Vurdering etter forskrift om konsekvensutredning

Urdehei vindkraftverk skal konsekvensutredes iht. krav i plan- og bygningsloven kapittel 14 og forskrift om konsekvensutredninger. Vindkraftverket er omfattet av forskriftens § 6 bokstav c, jf. vedlegg I nr. 28 (vindkraftverk med installert effekt over 10 MW og som er konsesjonspliktig etter energiloven), med krav om melding. Vindkraftverk som utløser krav om områderegulering er også omfattet av forskriftens § 6 bokstav a, med krav om planprogram. Det skal for dette prosjektet derfor utarbeides både melding og planprogram.

Formålet med konsekvensutredningen er å sørge for at alle virkningene for Urdehei vindkraftverk blir grundig belyst og vurdert. Konsekvensutredningen vil baseres på all tilgjengelig miljøkunnskap i tillegg til nye utredninger for prosjektet. Konsekvensutredningen vil være en del av beslutningsgrunnlaget når kommunen senere i prosessen skal ta stilling til om områdereguleringen skal vedtas og når NVE skal vurdere om det kan gis konsesjon til tiltaket.

Det skal utarbeides et forslag til konsekvensutredningsprogram som beskriver hvilke temaer som skal utredes som del av plan- og konsesjonsprosessen, og dette vil bli sendt på høring. Statkraft vil ta utgangspunkt i NVEs forslag til mal for nye utredningskrav for vindkraftverk på land som grunnlag for konsekvensutredningsprogrammet som skal utarbeides.

Tiltakets virkning på landskap, omgivelser og samfunn

Statkraft leverer ren energi som bidrag til nødvendig omstilling, og har samtidig et ansvar for å utvikle alle prosjekter innenfor bærekraftige rammer. I planlegging av prosjektet tenker Statkraft langsiktig i forhold til totalt klimafotavtrykk, materialbruk etc. Statkraft har som mål å nå netto null-utslipp av klimagasser i 2040. Bærekraft omfatter et vidt spekter av områder, også omfanget på naturinngrep.

Utbygging av et vindkraftverk vil medføre naturinngrep. Det er imidlertid for tidlig å være konkret på omfanget på naturinngrep tiltaket vil medføre i et planinitiativ, men det er Statkrafts ambisjon å holde nødvendige inngrep så lave som mulig. For nye inngrep i naturen vil det bli tilstrebet god terrengtilpasning hvor også hensynet til naturverdier skal veie tungt.

På generelt grunnlag kan virkninger fra et vindkraftverk for eksempel være knyttet til verdiskapingen vindkraftverket kan bidra til gjennom genererte inntekter for kommunen, samt verdiskaping som følge av arbeidsplasser knyttet til bygging og daglig drift og vedlikehold av vindkraftverket. Aktiviteten vindkraftverket medfører i kommunen kan bidra til positive ringvirkninger hos lokale entreprenører og leverandører, men også i andre sektorer som for eksempel overnattingsbransjen og bevertning. Det kan også være virkninger i form av at økt kraftproduksjon fører til styrket infrastruktur, og kan muliggjøre økt forbruk i kommunen og regionen. Andre virkninger kan være at det blir økt tilgjengelighet til området som følge av etableringen av vindkraftverket for landbruksformål som for eksempel skogsdrift, men også økt tilgjengelighet for alle som har behov for vei for å komme seg ut i naturen.

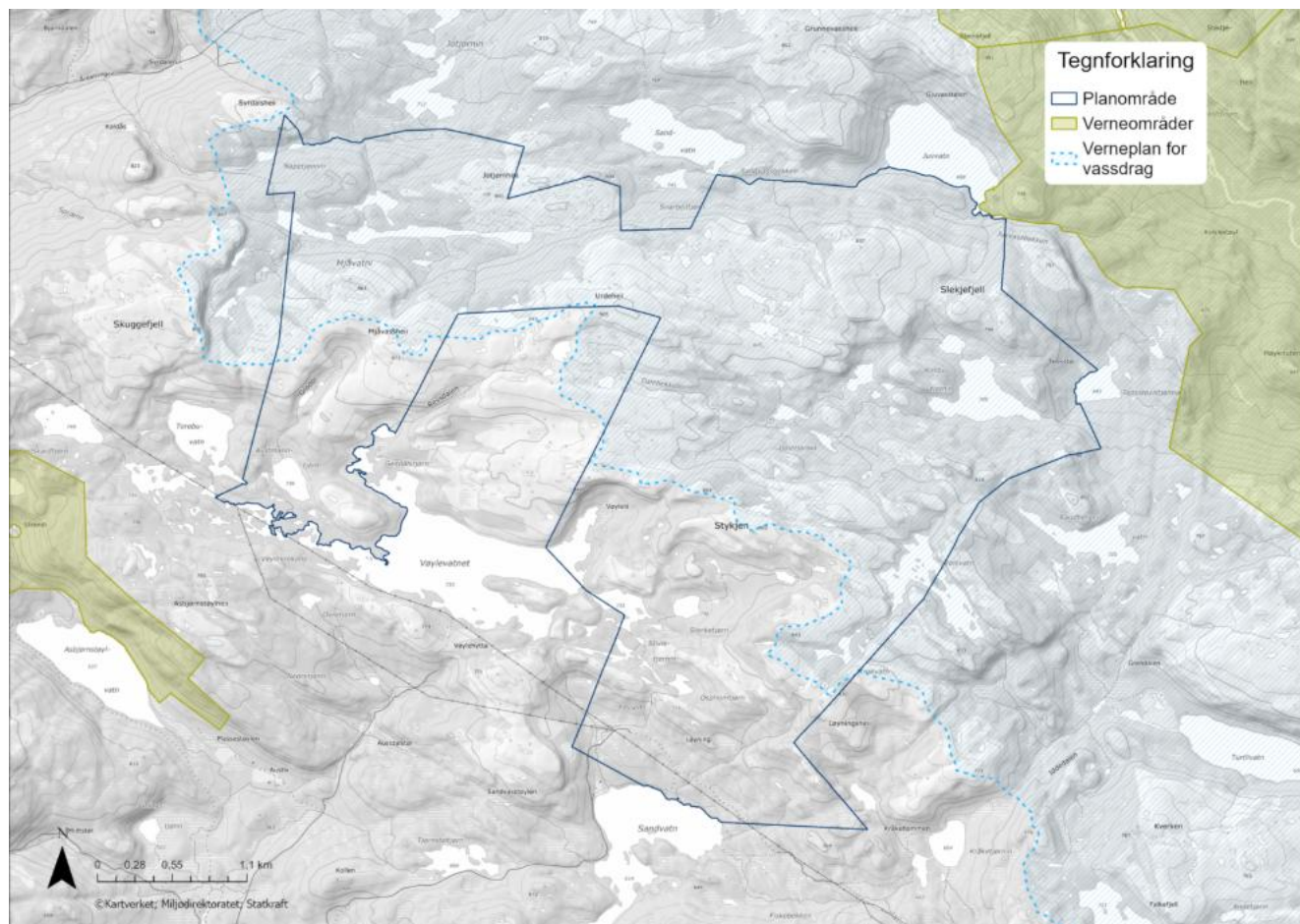
Virkninger knyttet til etablering av vindkraftverk kan også være direkte knyttet til den endrede arealbruken og selve naturinngrepet, som kan ha konsekvenser for naturmangfold, jakt og friluftsliv, bruken av området og opplevelsen av å være ute i naturen rundt vindkraftverket. Det kan også være virkninger i form av fjernvirkninger som endret landskapsbilde og synlighet av turbiner fra avstand, støy og skyggekast. Et vindkraftverk vil kunne få virkninger som går ut over planområdets grenser. Dette kan for eksempel gjelde støy og visuelle virkninger. Influensområde for de ulike fagtemaene vil defineres og redegjøres for i en konsekvensutredning.

Virkningene Urdehei vindkraftverk kan ha på miljø og samfunn skal utredes gjennom konsekvensutredning i plan- og konsesjonsprosessen. Det skal utarbeides et forslag til konsekvensutredningsprogram som beskriver hvilke temaer som skal utredes, og dette vil bli sendt på høring.

Interesser som kan bli berørt av tiltaket

1.16 Landskap, verneområder og naturmangfold

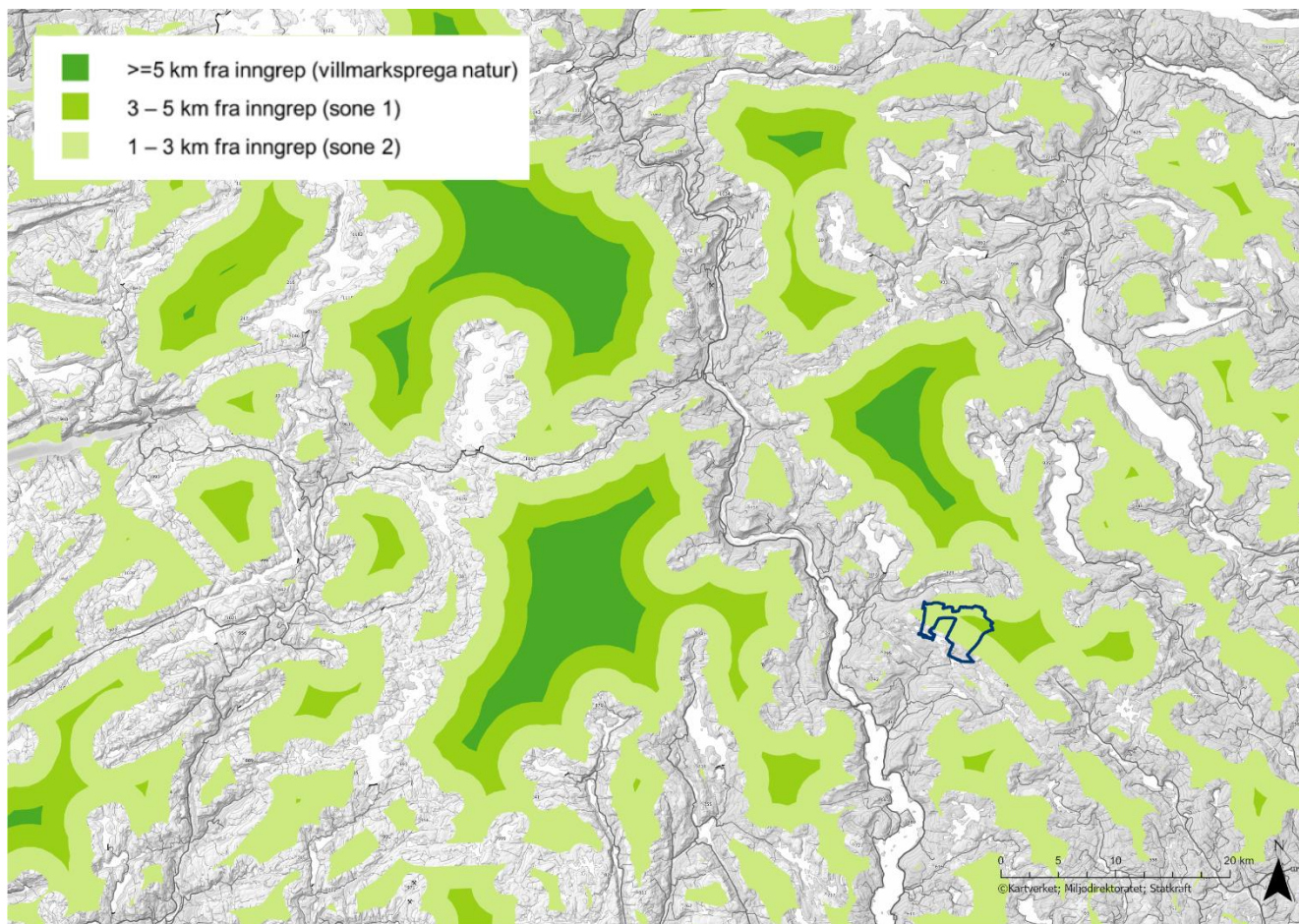
Det foreslåtte området dekker et areal på ca. 16,7 km² og er i hovedsak lokalisert nordøst for Vøylevatnet, omtrent 9 – 11 km i luftlinje fra kommunesenteret. Området har en typisk topografi og landskapskarakter for indre Agder, uten fremtredende landskapselementer. Terrenget varierer i høyde fra kote 614 til 905 moh. Vegetasjonen i de lavere delene består hovedsakelig av barskog med innslag av lauvskog. Mellomliggende partier har spredt, småvokst lauvskog, mens de høyere områdene domineres av snaufjell, lyng og myr. Det foreslåtte planområdet berører ingen verneområder. Årdalen og Bjoruvstøyl naturreservat ligger like øst for planområdet og Asbjørnsøyl og Strondi naturreservat ligger sør-vest for planområdet. Formålet med verneområdene er skogvern og de vil ikke bli påvirket av tiltaket. Området utgjør cirka 1 % av nedslagsfeltet til det vernede Tovdalsvassdraget, og ventes ikke å påvirke dette i noen grad.

Figur 6: Verneområder i nærheten av planområdet

Det er generelt fattig berggrunn i dette området og det er få artsregistreringer som ligger inne i offentlige databaser. Det er ikke registrert funksjonsområder for rødlistede fuglearter eller annen rødlistet fauna, men det er registreringer av svartand (VU) i området. I henhold til Miljødirektoratets Naturbase er det ikke identifisert rødlistede eller verdifulle naturtyper innenfor planområdet.

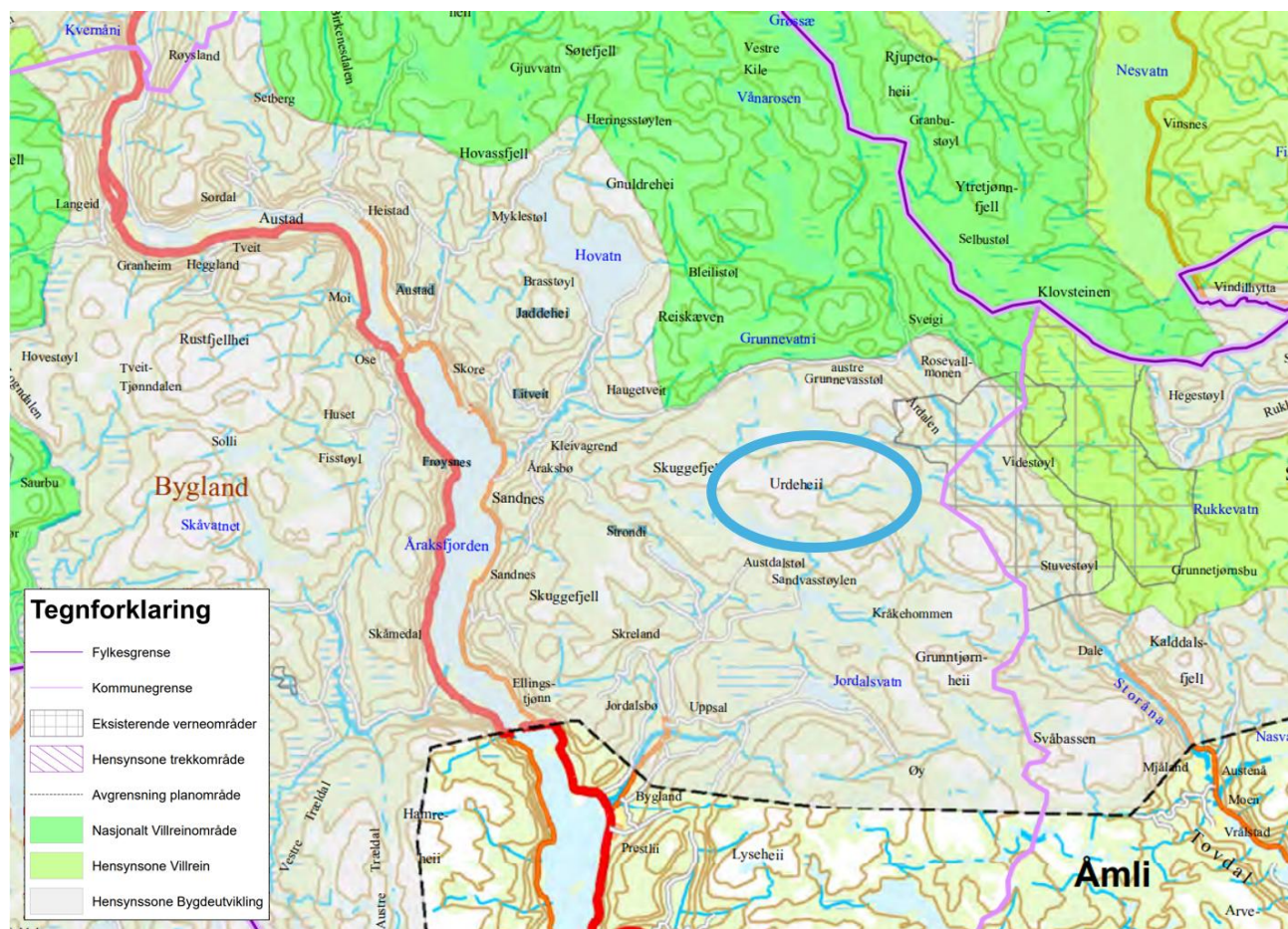
Inngrepsfrie naturområder (INON) er områder som ligger minst én kilometer fra tyngre naturinngrep. De deles inn i soner basert på avstand til nærmeste tyngre tekniske inngrep. Av det totale arealet i planområdet er ca. 2 km² klassifisert som INON sone 1 (3 – 5 km fra tyngre naturinngrep), mens ca 11,6 km² er klassifisert som INON sone 2 (1-3 km fra tyngre naturinngrep). Resterende areal (ca 3 km²) er mindre enn én km fra inngrep. Ingen deler av planområdet påvirker villmarkspreget natur (mer enn 5 km fra tyngre naturinngrep).

Figur 7: Utsnitt fra området som viser inngrepsfrie naturområder (INON). Planområdet er markert med blått

1.17 Villrein

Urdehei ligger i et område som er registrert som leveområde for villreinen i Setesdal Austhei i Miljødirektoratets kartløsning Naturbase, og det er kjent at området benyttes sporadisk av villrein, som sommer- og høstbeite. Planområdet ligger ca. 2 km utenfor det som er fastsatt som nasjonalt villreinområde i regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei, «Heiplanen». Det er Heiplanen som legger føringene for arealforvaltningen i området. Det foreslåtte planområdet ligger i det som er definert som «Hensynssone bygdeutvikling». Her er hensynet mellom villrein og andre interesser avklart, og det er åpnet for ulike utbyggingsformål. Heiplanen er under revisjon og ny versjon skal etter planen vedtas i 2027.

Figur 8: Utsnitt fra området hentet fra Heiplanen. Planområdets beliggenhet er markert med blå ring

Villrein er en av Norges fire store hjorteviltarter og den har en unik posisjon i norsk natur- og kulturarv. Fordi mer enn 90 % av den gjenlevende villreinbestanden i Europa lever i Norge, er den definert som en ansvarsart i Norge. I 2021 ble den for første gang definert som nær truet på den nasjonale rødlista for truede arter.

I 2021 ble Setesdal Austhei klassifisert til middels verdi etter kvalitetsnorm for villrein. Alle delnormene, 1) bestandsforhold, 2) lavbeite og 3) leveområder og menneskelig påvirkning, ble klassifisert til middels kvalitet. Som en oppfølging av planen jobbes det nå med fastsettelse av en tiltaksplan for villrein i Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei villreinområder. Planen foreslår en rekke tiltak for å forbedre tilstanden for villreinen i disse områdene.

På grunn av nærhet til nasjonalt villreinområde og at Urdehei ligger innenfor det som er definert som villreinens leveområde i Setesdal Austhei vil Statkraft gjøre grundige utredninger av mulige konsekvenser for villrein. Basert på konsekvensutredningene vil vi vurdere behovet for mulige avbøtende og kompenserende tiltak for villrein i Setesdal Austhei. I den sammenhengen ønsker vi å ha en nær dialog med relevante myndigheter og forvaltningsorgan slik at vi kan begrense og/eller kompensere for eventuelle negative konsekvenser for i villreinområdet, herunder for eksempel å bidra til realisering av tiltak i tråd med tiltaksplanen for villrein.

1.18 Friluftsliv, jakt og fiske

Området inneholder ingen kartlagte friluftsområder. Det er ingen oppmerkede turområder eller organisert turisme i området. Planområdet brukes noe til friluftsliv, hovedsakelig av lokale innbyggere, grunneiere og hytteiere i området. Det er sporadisk skigåing vinterstid, spesielt i påsken.

Det er enkelte stølsbuer som tilhører grunneierne i området. Området brukes til småviltjakt og jakt på hjortevilt. Det er grunneierne i Urdeheiprosjektet som har jaktrettighetene i planområdet. Noen leier ut jakten. Det selges fiskekort i Vøylevatn, Torebuvatn og Austmannkjønn.

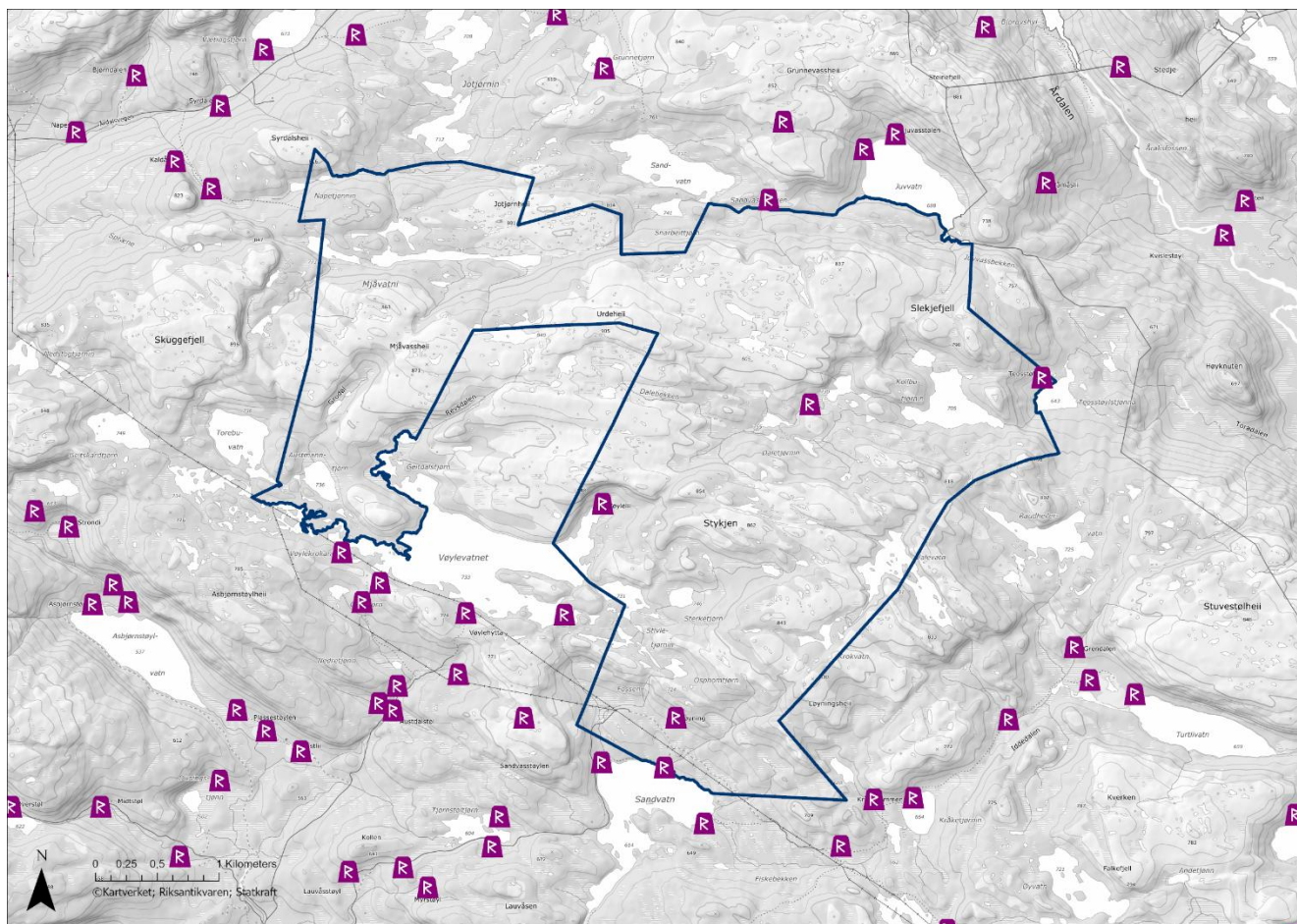
Rundt planområdet kjøres det opp skiløyper fra Tangen til Sandvatn sør for planområdet, og det jaktes småvilt og hjortevilt. Det er grunneierne rundt planområdet som har jaktrettigheter på sin eiendom. Grunneierne i området opplyser at er fisk i de fleste større vannene rundt planområdet, som lokale rettighetshavere benytter seg av.

1.19 Landbruk og skogbruk

I dag benyttes planområdet av en mindre sauebesetning til utmarksbeite. Det vurderes om denne beitebruken skal videreføres, og dette vil avklares i dialog med grunneierne. Det er også et ønske fra grunneiers side om å kunne bruke området til utmarksbeite for storfe, men dette har foreløpig ikke vært gjennomført, hovedsakelig på grunn av utfordrende adkomst. Dersom det etableres veier inn i området, vil dette kunne legge til rette for økt bruk av området til beite, og det kan også bli aktuelt å etablere en samlehage for å lette innsamling av dyr om høsten og forenkle logistikken rundt transport. Statkraft vil ha tett dialog med grunneiere for å finne gode og fremtidsrettede løsninger for mulig videre beitebruk i området. Det foregår i dag ikke noe skogbruk i planområdet, da det er lite produktiv skog i området.

1.20 Kulturminner

Riksantikvarens kulturminnesøk viser ingen fredede kulturminner innenfor planområdet, men fem nedlagte setervoller er dokumentert. Kulturminner vil være tema som utredes i konsekvensutredningene.

Figur 9: Utsnittet gir en oversikt over kulturminner i tilknytning til planområdet.

Samfunnssikkerhet – risiko og sårbarhet

Som del av planforslaget skal det utarbeides en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) for Urdehei vindkraftverk. I ROS-analysen skal det kartlegges sannsynlighet og konsekvens av uønskede hendelser, og planlegge tiltak for å forhindre dem eller redusere konsekvensen. ROS-analysen skal gi et godt grunnlag for å forebygge risiko for skade og tap av liv, helse, miljø, viktig infrastruktur, materielle verdier og lignende. Risiko og sårbarhet kan være naturgitte, eller de kan oppstå som følge av hvordan vi bruker arealene. Tema som kan inngå i en ROS-analyse kan for eksempel være rasfare, virksomhet med fare for utslipp, trafiksikkerhet, forurensning, iskast og nedfall av snø og is fra turbin, og eventuelt andre forhold.

Samfunnssikkerhet kan også ivaretas i områdereguleringen gjennom hensynssoner og bestemmelser knyttet til forhold som avdekkes gjennom utredningene.

Varsling av planoppstart og medvirkning

1.21 Varsling av planoppstart

Oppstart av planarbeid skal varsles i tråd med bestemmelsene i pbl § 12-8. Kunngjøring om oppstart av planarbeid skal trykkes i minst én lokal avis og ellers gjøres tilgjengelig på kommunens nettsider. I en samordnet plan- og konsesjonsprosess vil kunngjøring av oppstart av planarbeid og høring av kombinert planprogram og melding kunne gjennomføres og koordineres av NVE felles for både plan- og konsesjonsprosessen, dersom kommunen samtykker til dette. Foreløpig identifiserte parter som skal varsles ved oppstart er relevant nasjonale og regionale myndigheter og interesseorganisasjoner, nettselskaper, nabokommuner, og relevante lokale lag og foreninger. Statkraft vil gå i dialog med NVE og kommunen om aktuelle berørte interesser som bør varsles.

Berørte grunneiere, rettighetshavere og naboer til planområdet vil bli kontaktet direkte av Statkraft i forbindelse med varsling om oppstart av planarbeid.

1.22 Medvirkningsprosess

Statkraft legger vekt på å sikre gode prosesser for informasjon og medvirkning i alle våre tiltak med offentlig og allmenn interesse. I tillegg til direkte kontakt med offentlige myndigheter, gjennomfører Statkraft også grunneiermøter, folkemøter og ønsker å være tilstede lokalt gjennom åpne dager og en-til-en-dialog. Det er etablert en nettside for informasjon om prosjektet, og der det er hensiktsmessig deles det for eksempel ut brosjyrer for å nå bredere ut med informasjon om prosjektet.

Dersom vindkraftverket blir realisert, kommer Statkraft til å være til stede i lokalsamfunnet i mange år. Statkraft vil legge til rette for medvirkning, og er opptatt av å lytte og å kunne bidra til en positiv utvikling lokalt. Statkraft legger vekt på å være mye til stede også i utviklingsfasen, samt å dele informasjon på en transparent måte og tilrettelegge for å gi innspill og å dele bekymringer.

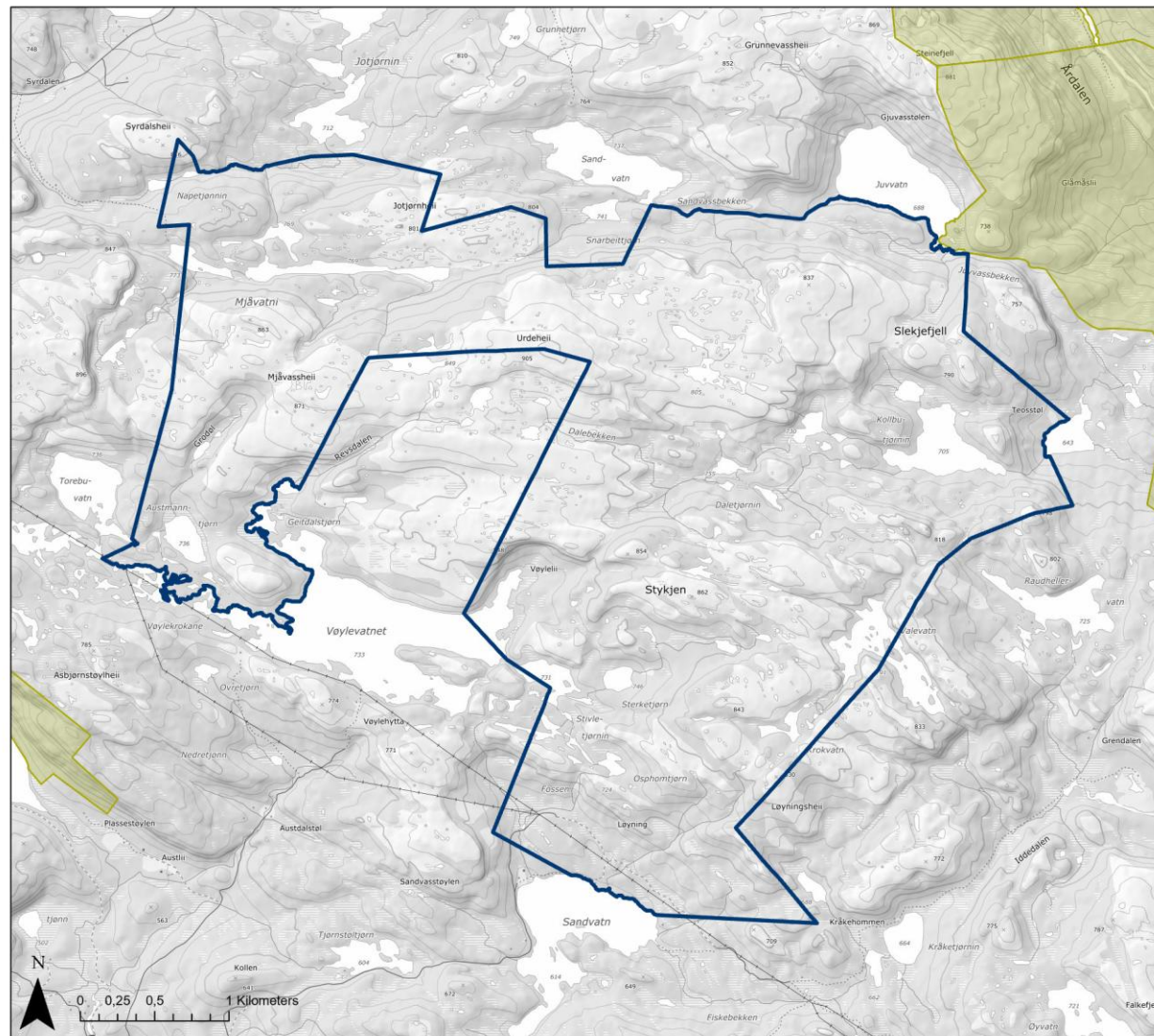
Statkraft ønsker dialog med kommunen om prosesser for samarbeid og medvirkning, og ber om at dette blir tema i oppstartsmøtet.

Vedlegg

1. Planområde
2. Arealtyper
3. Naturverdier
4. Kulturminner

I tillegg til kartene i vedlegget forekommer følgende figurer i teksten:

1. Figur 1: Framstilling av trinnene i samordnet plan- og konsesjonsprosess. De grønne og røde tomlene illustrerer kommunens beslutningspunkter.
2. Figur 2: Illustrasjon som viser beliggenhet av foreslått planområde i Bygland kommune.
3. Figur 3: Illustrasjon av foreslått planområde.
4. Figur 4: Utsnitt fra kommuneplanens arealdel for Bygland kommune
5. Figur 5: FNs bærekraftsmål
6. Figur 6: Verneområder i nærheten av planområdet
7. Figur 7: Utsnitt fra området som viser inngrepsfrie naturområder (INON).
8. Figur 8: Utsnitt fra området hentet fra Heiplanen. Planområdets beliggenhet er markert med blå ring
9. Figur 9: Utsnittet gir en oversikt over kulturminner i tilknytning til planområdet.

Tegnforklaring

- Planområde
- Verneområder

Vedlegg 1 Planområde

Dato: 07.01.2026 13:33

Tegnforklaring

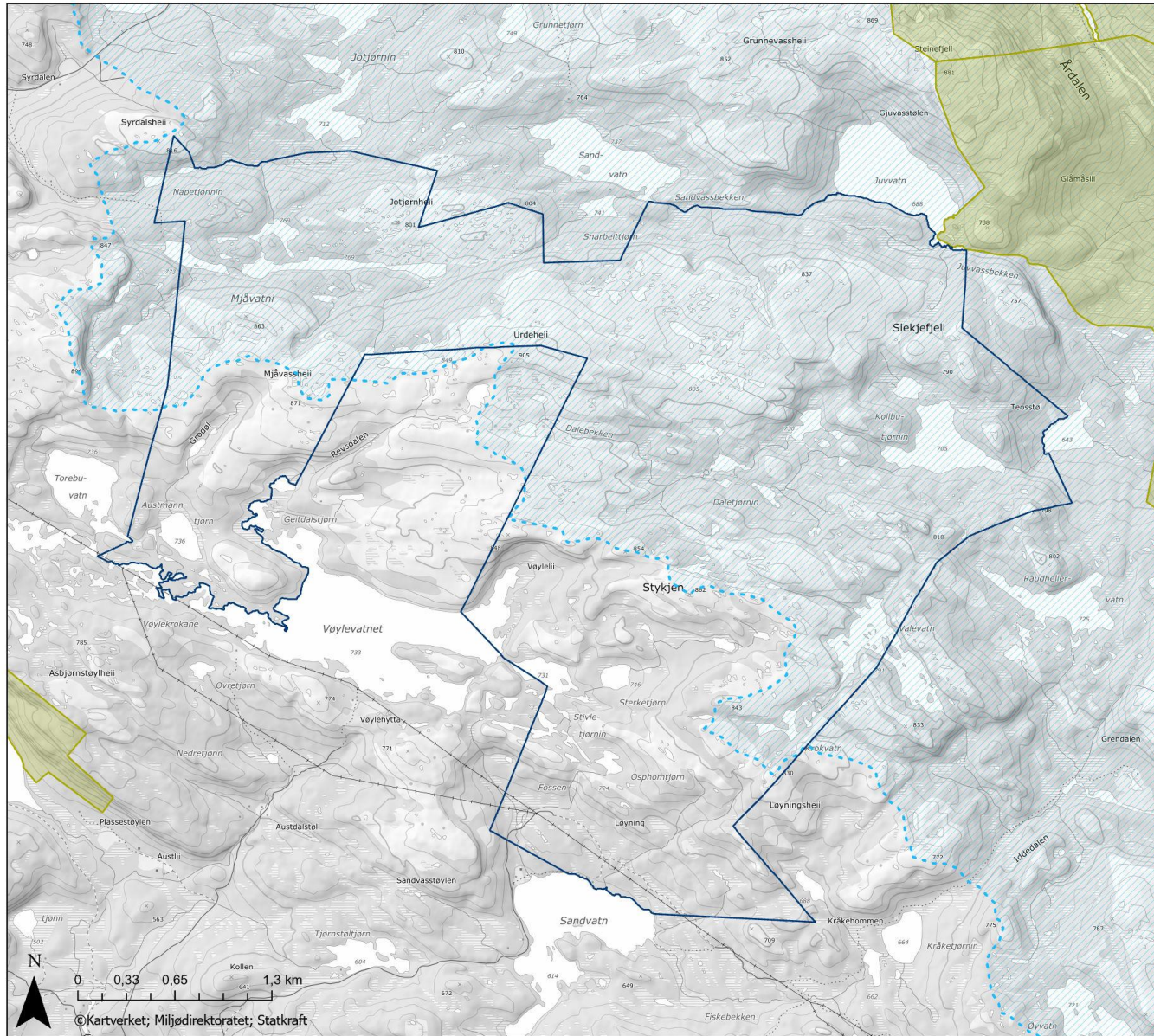
- Fulldyrka jord
- Overflatedyrka jord
- Innmarksbeite
- Skog
- Myr
- Åpen fastmark
- Ferskvann
- Hav
- Bre
- Bebyggelse
- Samferdsel

Vedlegg 2 Arealtyper

Dato: 07.01.2026 14:54

Planinitiativ Urdehei vindkraftverk

Tegnforklaring

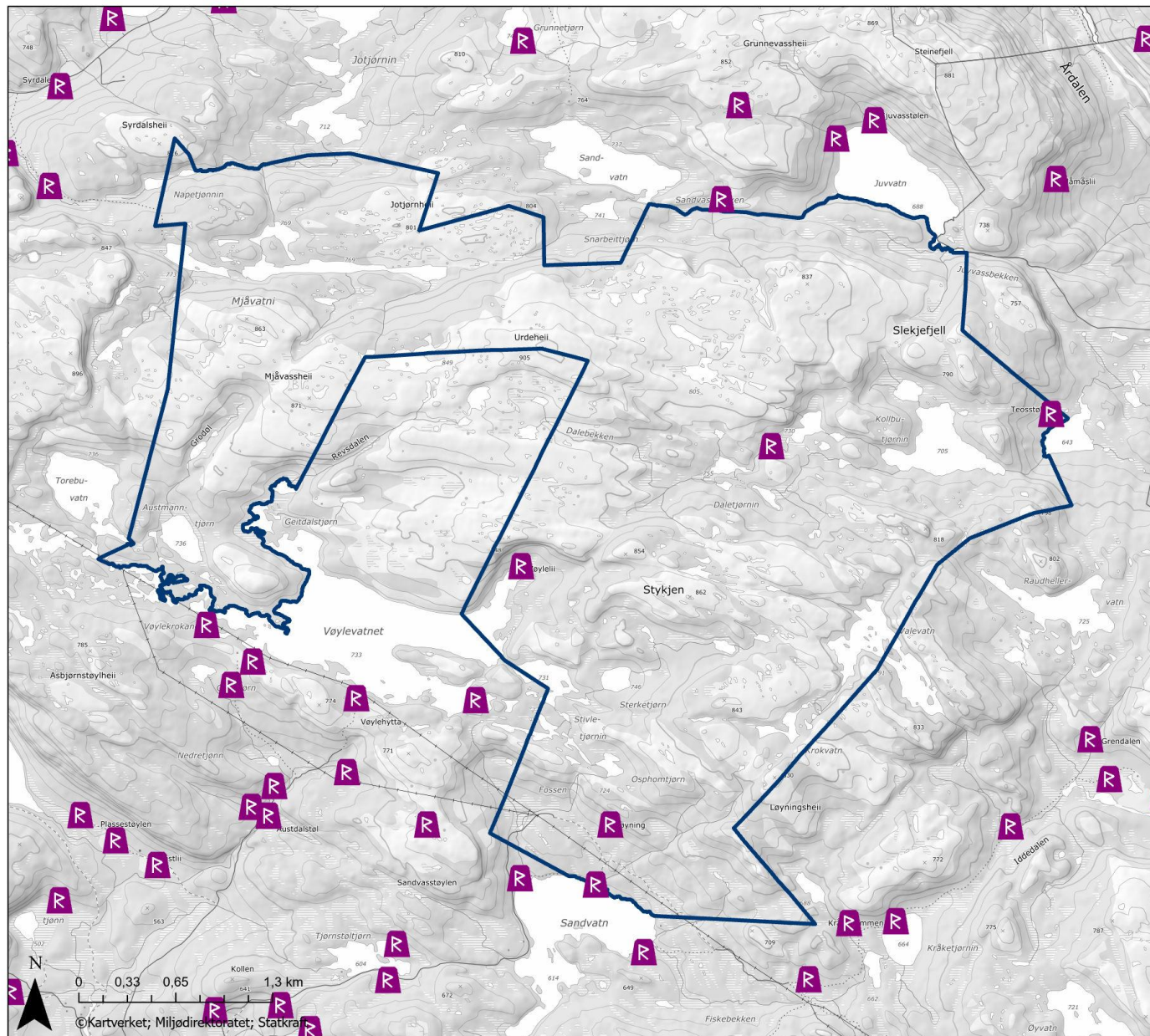
- Planområde
 Verneområder
 Verneplan for vassdrag

Vedlegg 3

Naturverdier

Dato: 07.01.2026 13:54

Tegnforklaring

- Kulturminner
- Planområde

Vedlegg 4 Kulturminner

Dato: 07.01.2026 14:03